

Virserums hembygdsblad **1/22**

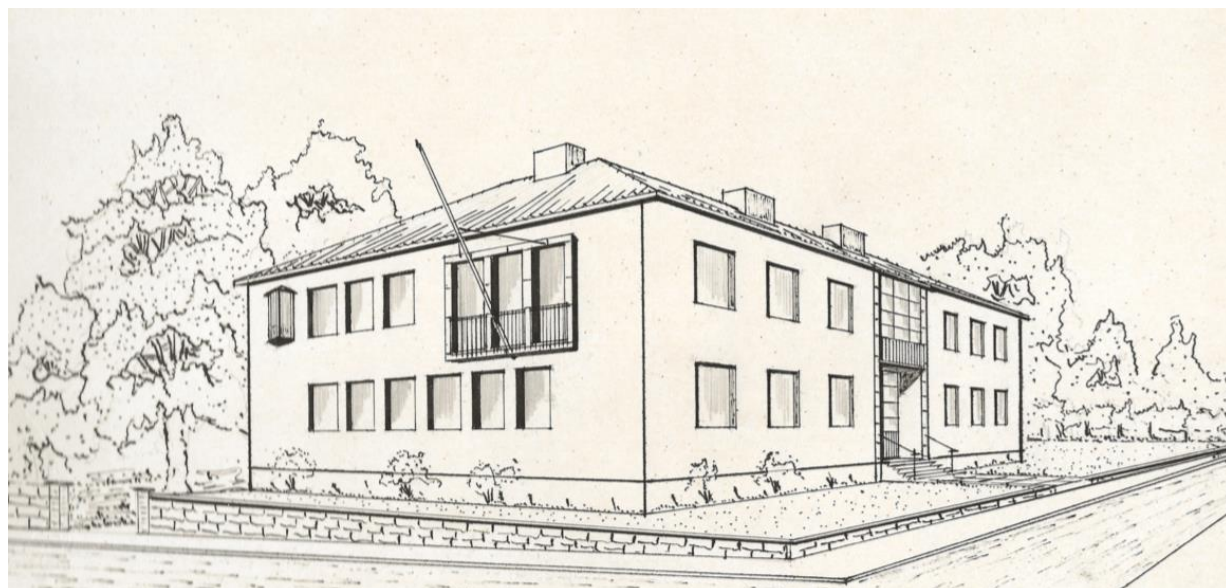
Luftskyddscentralen

Nyligen har gamla handlingar från Virserums luftskyddsnämnd överlämnats till kommunarkivet i Hultsfred. Vid kommunalfullmäktiges sammanträde i april 1940 beslutades att nyinrätta en luftskyddsnämnd bestående av fem ledamöter och lika många suppleanter. Till ledamöter valdes handlanden. E. Petersson, Virserum, verkmästare Josef E. Petersson, Virserum, lantbrukare. Oscar E. Petersson, Rödmossa och Rudolf Axelsson, Vensjöle samt snickaren Elis Wahlström, Virserum. Till ordförande utsågs Rudolf Axelsson.

Luftskyddsnämnden tog snabbt tag i sitt huvudsakliga uppdrag att ordna skyddet mot luftangrepp från fienden. I december 1940 förelåg ett förslag, inkl. kostnadsberäkningar, upprättad av byggmästare G. Prim. Men sedan skulle förslaget granskas av bl.a. luftskyddsinspektionen för att kommunen skulle erhålla ett större statsbidrag. I ett yttrande av länsstyrelsens sakkunnig ingenjör Nils Porsbrant i Kalmar. Sammanfattningsvis anförde han följande:

En *luftskyddscentral* skulle inrymmas i källaren till ett planerat kommunalhus (ungefär där den gamla polisarresten fanns). Grunden, golvet och bjälklaget skulle utföras av betong. Halva utrymmet skulle disponeras för luftskyddscentralen och den andra halva av kommunen. Luftskyddscentralen skulle inrymma skyddsrum för aktiv personal samt förråd.

Vid den här tidpunkten hade kommunen alltså planer på ett nytt kommunalkontor och det fanns också ritningar till ett sådant hus. Skissen nedan visar hur kommunalkontoret var tänkt att utformas.

Något kommunalkontor blev det dock aldrig på Mejerigatan men däremot uppfördes källaren där luftskyddscentralen inhystes. Som framgår av fotot nedan blev den endast en tumme av de stolta planerna.

En *förbandsplats* (skyddsrum) planerades till Sparbankens källare. Här skulle alltså skadade personer kunna tas om hand. Lokalen ansågs särskilt lämplig då den var uppförd i tegel och betongbjälklag. Dessutom fanns en läkarmottagning i huset och dess instrument m.m. skulle därför lätt kunna transportera ner i skyddsrummet.

En *avgasningsplats* skulle ordnas i kallbadhusets källarvåning vid Ekelundsgatan. Denna var också lämplig då det redan fanns värme, vatten och el.

Ett *skyddsrum* för aktiv personal skulle inrättas i Mellanskolans (senare Realskola) källare. Byggnaden var visserligen uppförd av trä men källaren av kraftig granit. Här fanns också el.

Ett *skyddsrum* planerades för allmänheten i Konsums källarvåning. Byggnaden bedömdes som ypperlig då den var uppförd av tegel och betong, Här fanns redan värme, vatten och el.

Luftskyddscentralen och badhuset är sedan länge rivna, men skyddsrummet i Sparbankshuset finns kvar, åtminstone delvis. Skyddsrummet inrymmer numera en tvättstuga men en del av skyddsrumsdörrarna finns kvar.

Behovet av skyddsrum i skolorna aktualiserades också 1940. Först tillfrågades länsstyrelsen om kommunen var skyldig att ordna skyddsrum, vilken länsstyrelsen ansåg att kommunen måste med hänvisning till gällande lag. En särskild kommitté tillsattes därför som senare föreslog att tvättstugorna i södra resp. norra skolan skulle omändras till skyddsrum. Enligt uppgifter från luftskyddschefen skulle vid ofred varannandagsläsning tillämpas, varför skyddsrummen behövde rymma halva antalet skolbarn.

Rudolf Axelsson var även ordförande i kommunens hästuttagningsnämnd. Sådana nämnder hade funnits i vissa kommuner sedan 1895 men blev från 1943 obligatoriskt i alla kommuner. Nämndens uppgift var att i händelse av krigsfara ta ut ett bestämt antal

hästar från kommunen för att tillgodose krigsmaktens behov. Därvid skulle nämnden tillvarata såväl näringslivets behov som de enskilde hästägaren. För att fullgöra sitt uppdrag inventerade nämnden med jämna mellanrum böndernas innehav av hästar. Någon uttagning av hästar till "krigsplacering" blev det aldrig men nämndens inventeringar ger en intressant bild av hästbeståndet i Virserum.

Det kan också tilläggas det från april 1940 fanns krav på att kommunerna skulle utse en särskild inkvarteringsnämnd. Denna nämnd skulle ansvara för inkvartering av personer från ständer och andra samhällen som hade blivit evakuerade på grund av krigshandlingar. Ordförande i den nämnden blev Olga Svartengren. Någon inkvartering av evakuerade storstadsbor blev det inte.

ABF:s hornmusikkår

I Virserum har det under årens lopp funnits en lång tradition med olika orkestrar och körer. En av de i dag kanske mindre kända var ABF:s hornmusikkår. Av tidningsuppgifter kan man läsa att inledande möten hade anordnats i början av 1946. Alltsedan nedläggningen av den s.k. Dansö-musikkåren hade önskemål funnits om en hornmusikkår för bl.a. demonstrationer och föredrag. Försök har gjorts att få en på platsen förut befintlig musikkår att ställa sig till förfogande, men deras religiösa inställning samt vissa föreskrifter hade inte tillåtit dylik medverkan.

ABF i Virserum tillsatte därför en förberedande kommitté som sommaren 1946 la fram en kostnadsberäkning för införskaffande av instrument, noter m.m. För att finansiera dessa inköp ställde sig ABF-styrelsen och några "väl villigt intresserade personer" som garantier för tillfälliga lån. Och när instrumentet väl kommit på plats kunde övningarna påbörjas under hösten. I februari 1947 framträdde musikkåren för första gången och då vid årsmötet med Träarbetarförbundets årsmöte.

I mitten av april 1947 gavs så den första offentliga konserten i Hagalokalen. Då framträdde den elva man starka orkestern under ledning av Evald Ahrnell och spelade musik av bl. a. Offenbach. Vice dirigent var Gösta Pettersson och han fick rycka in när Evald Ahrnell gjorde sin militärtjänst. Vid sådana tillfällen övade musikkåren under dennes permissioner.

Att musikkåren var efterlängtd visar de många engagemang man hade första verksamhetsåret. Då spelade man både vid valborgsmässobålet och 1-majdemonstrationen. När Virserums-utställningen invigde medverkade man både vid invigningshögtidligheterna och på Jordbrukets Dag. Vidare har man medverkat vid fotbollsmatcher och även givit en friluftskonsert i Strömsholmens park. I Hultsfred har kåren spelat vid ett av NOV anordnat karnevalståg genom köpingen. Till och med i Virserums kyrka har musikkåren varit med på ett hörn vid en konsert till förmån för Europahjälpen. Sista framträdandet var vid Luciafirandet.

Tyvärr saknas det uppgifter om musikkårens fortsatta öden och när den upphörde.

Stig Ekerams

En av de mer välkända affärerna i Virserum var Stigs Cykel- & Sportaffär - eller som den hette från början 1943 Stigs radioelektriska affär. Redan 1946 överläts dock den elektriska verksamheten (el-armatur, radio m.m.) till Firma Folke Ekelund.

Ebert Lindgren från Näshult hade 1935 startat sin Cykel- & Sportaffär på Storgatan 20. När han flyttade till Vetlanda övertog Stig Ekenram affären. Sedan Kalmar Läns inköpt fastigheten för att där bygga en ny affär köpte Stig Ekenram grannfastigheten på Storgatan 22, dit verksamheten flyttades på hösten 1959. Den nya lokalen var betydligt större och innehöll både försäljningsdel, reparationsverkstad och ett mindre kontor. Här fanns därför bättre utrymmen att visa upp mopeder och cyklar..

Lokalpressen rapporterade att den nya affärslokalen var ljus och trevlig med två stora skyltfönster mot Storgatan. Väggarna i lokalen var beklädda med ljusmålad perforerad masonit, innertaket bestod av vitmålade ljudisolerade plattor i rutmönster medan golvet var beklätt med plastplattor i rödgrå färgton-

Annons 1955

Under 1973 utvidgades affärsytan ytterligare då en intilliggande lägenhet förvärvades. Men efter 37 års verksamhet stängdes affären 1980 eftersom huset på sikt skulle rivras och ersättas med nybyggnad.

GES UT AV VIRSERUMS HEMBYGDSFÖRENING

Bli medlem genom att betala in 150 kr på bg 5241-0263.